

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Concertationis, Hvivs Secvli Sapientivm Ac Theologorum, super erroribus moderni temporis

Bundere, Jan van den

Venetijs, 1548

De confeßione, ti. 15

urn:nbn:de:hbz:466:1-36077

DE CONFESSIOE

RHET.

Certitudinem charitatis suę confitetur Apostolus, dum subiungit. Certus sum ego, quia neque mors, neque uita, neque angeli, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quę est in Christo Iesu.

THEO.

Neque hęc aliam certitudinē afferre poterit, nisi probabilitatis, aut reuelationis, & cōfidentię: quia nouit sibi auxilium diuinum nō defuturū. Ideoq; subnectit. Quę est in Christo Iesu. Sic enim interpretatus est hunc locum Ambr. Confido, inquit, quia neque mors, neque uita, &c. Confidentia hęc de sponſione Christi est, quę promissit in tribulatione adiuuare dicatam sibi fidem, & post pauca. Idcirco hęc cōmemorat, ut muniat nos: ut si aduenerint confidentes de spe & de auxilijs Christi, armati fide ad-

Rom. 8.

uersus hęc repugnemus. Etiam illud Pauli. Ipse spiritus (scilicet Dei) testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij Dei. Non nisi certitudinem probabilem, adducit secundum Ambro. interpretationem dicentis. Ipse bene agentibus nobis, & per hoc, ipso manente in nobis spiritu sancto testimonium reddit, &c. Hoc est, inquit, testimonium filiorū, si in eos per spiritum uideatur signū paternum. Vides quoniam Ambrosius certitudinem signorū, & non aliam adducat.

DE CONFESSIOE TITV. XV.
ARTICVLVS PRIMVS.

RHET.

DE cōfessioe docemus articulo nostro. xij. quod absolutio priuata in ecclesijs retinenda sit: quanquam in confessione nō sit necessaria omniū delictorum enumeratio, quia im-

possibilis, quam tamē dicitis esse iuris diuini. Et de absolutione, quę uerē est iuris diuini, frigidē loquimini uos theologi.

Num usque adeo deliras, ut abroges confessionē, sicut THEO. Vualden, qui eam nugacem asserunt? Illi uerō de secta flagellantium, magis suis flagellis quā confessione aut absolutione dixerunt expiari peccata.

Absolutionem quidem iuris esse diuini dicis, cōfessionem sub ambiguo deserens. Nos uerō et cōfessionem et absolutionē iuris esse diuini asserimus: utranque aliquando publicē, aliquando priuatē fieri. Ait enim ueritas ipsa.

Quorum remisistis peccata, remittuntur eis. Et quorū Ioañ. 20
retinueritis peccata, retenta sunt. Eisdem uerbis cōfessionem pariter et absolutionem mādans ac instituens. Non enim pro suę uoluntatis arbitrio sacerdoti licet remittere, uel retinere peccata. Nam si liberē remittere posset, et non remitteret, impius esset: Si uerō absolueret nō dignū absolutione, infidelis probaretur. Hoc itaque arbitriū ad rationis iudicium pertrahens dñs, ait subnectens. Quorū retinueritis peccata, retenta sunt. Talis nanque debet esse remissio uel retentio ministri, ut assistat ei operatio Dei, cuius uice fungitur. Alioqui non uerificabitur illud Christi, quod aliquando sponndit: Quęcunq; alligaueritis super Matt. 18
per terram, erunt ligata et in cœlo. Et quęcunq; solueritis super terram, erunt soluta et in cœlo. Docet hoc luculenter Grego. hom. 26. in octa. Paschæ, sic inquit: Sæpe in soluendis ac ligandis subditis, suę uoluntatis motus, non autē caussarum sequitur iudex. Vnde fit ut hac ipsa soluendi ac ligandi potestate se priuet, qui hanc pro suis uoluntatibus, et non p subiectorū moribus exercet. Vnde rectē

DE CONFESSIOE

Ezech. 13. & per prophetam dicitur. Mortificabant añas que non moriuntur, & uiuificabant añas que non uiuunt. Nō morientem quippe uiuificat iustum damnat. Et nō uicturum uiuificare nititur, qui reum à supplicio absoluere conatur. Causse ergo pensandæ sunt: & tunc ligandi atq; soluendi potestas exercenda, uidendum est quæ culpa ante, quæ post pñia secuta post culpam: ut quos omnipotēs Deus per cōpunctionis gratiam uiuificat, illos pastoris sententia absoluat. Tunc enim uera est absolutio præsidentis, cum eterni arbitrium sequitur iudicis. Quod diffusè per Lazari typicam resuscitationem declarat. Et Hierony. exponit

Matt. 26. illud. Tibi dabo clauēs regni cœlorum, sic habet. Istum loquens cum episcopi & sacerdotes non intelligentes, aliquid sibi de Pharisæorū sumunt supercilio: ut uel damnent innocentes, uel soluere se noxios arbitrentur. Cū apud Deum

Leuit. 14. non sentētia sacerdotum, sed reorum uita quærat. Man

Luce. 17. dati ibant ad sacerdotes, & sacerdotes discreuerunt.

Huic consonat & illud Cypria. sermo. 5. de lapsis. Ne quicquam sibi usurpat, & uindicat humana sententia, nisi annuat & censura diuina. Articulus. 2.

RHET. Dicitis iudicem debere cognoscere causam priusquam pronunciet. Hoc nihil ad rem pertinet, quia absolutio est executio alieni beneficii, non autem iudicij.

THEO. Qui ait, Quorū remisistis peccata, remittuntur eis, ait, Et quorum retinueritis peccata, retenta sunt. Quibus autem retinentur, nisi quibus non remittuntur? Retinentur autem non ad liberum præsidentis arbitrium ne iudicium serui discrepet à iudicio domini, & infidelis sit suo domino. Ergo retinenda sunt peccata, & donanda ubi ratio

stat. Quod sine iudicio aut discussione non fit, ut docuerunt authoritates prioris articuli. Est itaq; absolutio iudicium, quo absoluitur qui dignus post discussionem reperi- tus est. Est & executio diuini beneficii. Nam magnæ est gratiæ, quòd dominus hanc contulerit terrigenis potestatem, ut possint à reatu absoluere, quo obligabantur Deo. Nostram sententiam confirmat & illud Ambro. recita- tum, cap. uerbum. de poeni. distin. 1. Verbum, inquit, Dei dimittit peccata, sacerdos est iudex, sacerdos quidem suu officium exhibet, & nullius potestatis iura exercet. glos. Bartho. 1. nulla sua potestate. Articuli. 3.

In confessione dicimus non necessariam esse R H E T. omnium delictorum enumerationem: utpote im- possibilem, secundum illud prophetæ. Delicta quis intelligit? quasi dicat, nullus.

Non multum dissides ab Armenis dicentibus, quòd ge THE O. neralis confessio absq; expressione specialium peccatoru sufficit ad remissionem omnium peccatoru. Vos autem aliqua speciatim cõfiteãda admittitis. Quæ ratio est (quæso) ut unum mortale necessariò confiteatur homo, et nõ oia? Dices sortassis, quia impossibile est omniu reminisci. Au- di Hiero. ad Damasum Papam epist. 42. Execramur, in- quit, blasphemiam eoru qui dicunt Christum impossibile præcepisse. Et Augu. lib. 2. cap. 7. de pecca. meritis, ait. Dubitare non possum nec Deum aliquid impossibile præ cepisse, nec Deo ad opitulandum & adiuuandũ, quò fiat qd iubet, impossibile aliquid esse. Cum uerò dominus præ cipiat confiteri omnia mortalia: modo intellige humano, ut ea uidelicet confiteatur homo, quæ humanæ subsunt fa cultati. Itaque sub integritate confessionis illa cadunt mor

DE CONFESIONE

talia, quorum ualet homo habere memoriam, diligenti
 Et indagine, qualis in arduis negocijs adhiberi solet. Nō
 autem omnia absolutē præcipiuntur cōfiteri. Oblita enim
 & incognita humanæ non subsunt facultati: quorū tamen
 ueniam precari non distulit Dauid ab eo cui nuda et aper
 ta sunt omnia, dicens. Ab occultis meis munda me domi
 ne. Ea quoque ratio quæ unum cogit confiteri peccatum
 (de mortali loquor, cum uenialia necessitati confessionis
 non subiiciantur) compellit confiteri & aliud. Nā quod
 bet exitiale peccatum reddit hominem inimicū Deo. Vni
 quoque sine alio non condonat Deus, ut sit homo totū
 amicus uel inimicus Deo, & nō ex parte. Omnibus enim
 sceleribus æqualiter offēditur Deus, secundum illud Iaco
 obi. Qui offēdit in uno, factus est omnium reus.

Iaco. 2

Itaque omnia quæ post diligentem indaginem occurre
 re ualent patrata mortalia, speciatim confitenda sunt. Di
 cit enim Chrysost. sermo. de pœni. & confes. Non sufficit
 dicere: peccator sum, sed opere pretium est, & speciatim
 peccatorum & delictorum reminisci. Et rursus in Gene
 sim homi. 19. Peccator post absurdum facinus obambulat
 nullo conscio, sustinens intolerabiles pœnas illas, & iudex
 sui ipsius factus & accusator, iam qui hæc fecit, si no
 luerit, ut decet, uti conscientie adiuuēto, & ad confesio
 nem facinorum festinare, & medico ostendere ulcus, qui
 curet & non exprobet: atque ab illo remedia accipere,
 & soli ei loqui nullo alio conscio, & omnia dicere cū di
 ligentia: facile peccata sua emendabit. Ait quoq; & Aug.
 Cōfessio est, per quam morbus latens spe uenie aperitur.

Liquet ex his, quomodo speciatim peccata mortalia
 sint confitenda, & omnia. Articulus. 4.

Non habent sacerdotes mandatum cognoscendi de occultis: quia habent potestatem remittendi infinita peccata, quæ nec ipsi meminerint quibus remittuntur. R H E T.

Error fuit iacobitarum dicentium, de occultis non esse confitendum, & quidem si per occulta intelligantur quæ memoriam sugerint hominum: ea confiteri impossibile fecit obliuio. Remittuntur uerò in contritione: dum confitentur in genere, quæ speciatim non occurrunt, quamobrem nec confitentur. Si autem per occulta uelis intelligi quæ in corde sunt peccatoris, mandatum habent sacerdotes ea cognoscendi: sicut remittendi, uel retinendi. Dum enim dominus ait. Quæcunq; ligaueritis uel solueritis super terram, erunt ligata uel soluta & in cælo: nullum peccatum nec cogitationis quidem seclusit. Præfatis itaque uerbis et mandatum dedit, dominus pœnitenti sua scelera confitendi, & sacerdotibus potestatem ligandi atque soluendi commisit, quemadmodum rex dans alicui uasallo potestatem, dat & subdito facultatem, ut postulans & confitens suum delictum, assequi possit remissionem. THEO. Matth. 18.

De cogitationibus quidem confitendū esse docet Augustinus ser. 30. ad fratres in eremo, sic inquit: Discere solent homines, Deus cuncta nouit, oīa uidet, oīa ponderat, quare igitur uult ut confiteamur hominibus peccata nostra, quæ nequiter gessimus? Nunquid melius est cuncta tacere, quam ea prædicare in tectis? Vult Deus quòd confiteamur, non quòd ignoret peccata nostra, sed ut diabolus audiat quoniam confitemur, & pœnitet nos peccasse. Nec soli Deo sufficit confiteri: sed alterutrum peccata nostra confiteri debemus. Discute mentem tuam: prospice singula secreta

DE CONFESIONE

cordis : considera antequam ad confessionem accedas, q̄
 cor appetēdo mala peccauit, oculus uidēdo uanitatē, &c.
 Et Cypria. sermo. 5. de lapsis sic ait, Hi quāuis nullo sacri
 ficij aut libelli facinore constricti sunt, quoniam tamen de
 hoc uel cogitauerunt, hoc ipsum ad sacerdotes Dei dole
 ter, & simpliciter confiteātur. Cyrillus quoq; lib. 3. super
 Leui. sic ait: Remissionem peccatorū docet per p̄niam ob
 tineri posse: cū lauauit peccator lachrymis stratum suum
 cū nō erubescit sacerdoti domini indicare peccatum, &
 quærere medicinam. Est in hoc aliquod mirabile secretū,
 quod iubet pronuciare peccatum. Et enim cuius genera
 pronucianda sunt, & in publicū proferenda cuncta qua
 gerimus: Siquid in occulto gerimus: Siquid in sermone so
lo, uel etiam intra cogitationum secreta cōmisimus, cū
neccesse est publicari, cuncta proferre. Artic. 5.

RHET.

Apud scriptores ecclesiasticos fit q̄dem men
 tio confessionis: Sed hi nō loquūtur de hac enu
 meratione occultorum delictorum, sed de ritu
 publicē p̄nitēti. Quia enim lapsi & famosi pec
 catores non recipiebantur sine certis satisfactio
 nibus, ideo confessionem faciebāt isti apud pr̄
 sbyteros, ut pro modo delictorū pr̄scriberent
 tur eis satisfactioes publicę, propter disciplinā
 ecclesię. Indecorum enim esset tam famosos ho
 mines statim ad communionem.

THEO.

Quā uasfrē ac uersutē homines à necessaria priuata
 cōfessione subducere conaris. Si solis facinorosissimis ho
 minibus necessaria fuit cōfessio, ut pro agnito modo deli
 cti debita infligeretur p̄nā: quare doctores quos prior
 articulo citauit etiam de cogitationibus dixerunt esse con

fitendum? Constat enim pro solo cogitatu nemini unquam indictam fuisse publicam pñiam. Audi itaque uel inuitus, quid doctores tam scientia quàm sanctitate clarissimi, de priuata publicaq; cōfessione scripserint: ut agnoscas te falso criminatum eos esse.

Ait nanq; Hierony. 2. par. epist. 14. de diuersis generibus leprarum ca. 8. Alia sunt peccata quæ ante baptismū uidentur esse cōmissa: quæ tamen per gratiam baptismi diluuntur. Alia uerò quæ post lauacionem baptismatis perpetrantur: quæ siue grauiora, siue minora peccata sint, uisus tamen sacerdotis emundat. Quodcunq; enim modicū delictum fuerit, potest à sacerdote omnino relaxari. Quæ autem grauiora sunt, disciplina debent ecclesiasticæ regule & oratione purgari. Quæ uerò insanabilia sunt, Deo iudici reseruantur. Et Augu. in lib. de uera & falsa pœn. cap. 11. Et si, inquit, peccatum occultum est, sufficit referre in notitiam sacerdotis: ut grata sit oblatio muneris, quæ admodū docet in resuscitatione filiæ principis paucos interfuisse, quos autem extrà inuenit. Animaduertendum est quò suscitauit. Flebat turba post filium uiduæ. Flebat Maria & Martha supplicans pro fratre: Flebat & turba labrymis Mariæ admonita: In quo docemur publicè peccantibus non propriū, sed ecclesiæ sufficere meritum. Et post pauca: Qui enim multos offendit peccando, placare multos oportet satisfaciendo: ut ecclesia prius offensa per culpam in cōuersione flectatur per misericordiam: orans pro ipso quem defunctum dolebat. Origen. uerò super Psal. 37. sic ait: Vide quid nos edocet scriptura diuina, quæ oportet peccatum non celare intrinsecus. Fortassis enim sicut hi qui habēt intus inclusam escam indigestam, aut hu

DE CONFESIONE

moris, aut phlegmatis stomacho grauius & moleste in-
 nentem, si uomuerint, releuantur: ita etiam hi qui peccau-
 runt si occultant & retinent intra se peccatum, intrinse-
 cus urgentur, & propemodum suffocantur à phlegmate uel
 humore peccati. Si autem ipse sui accusator fiat, dum ac-
 cusat seipsum & confitetur, simul euomit & delictum, atque
 omnem morbi digerit causam. Tantummodo circumspecte di-
 gentius, cui debeas confiteri peccatum tuum. Proba primo
 medicum, cui debeas causam languoris exponere: qui sciat
 infirmari cum infirmante, flere cum flente, qui condoleat
 di & compatiendi non uerit disciplinam: Ut ita demum
 quid ille dixerit, siquid consilij dederit, facias & sequaris.
 Porro de publica confessione subiungit. Si intellexerit aut
 prouiderit talem esse languorem tuum, qui in conuentu
 totius ecclesie exponi debeat & curari: ex quo fortassis
 & ceteri edificari potuerint, & tu ipse facile sanari, nisi
 ta hoc deliberatione & satis perito medici illius con-
 procurandum est. Et Leo papa episcopis per Capuanam
 epist. 57. Volumus in pnia ne de singulorum genere libel-
 lis scripta professio publice recitetur. Cum reatus confes-
 tiarum sufficiat solis sacerdotibus iudicare confessione se-
 creta. Quauis enim plenitudo fidei uideatur esse laudabi-
 lis, quæ propter Dei timorem apud homines erubescere
 non ueretur. Tamen quia non oium hmoi sunt peccata, ut
 ea quæ pnia poscunt, non timeant publicare. Remouet-
 tur improbabilis consuetudo, ne multi à pnie remedij ac-
 ceantur: dum aut erubescunt, aut metuunt inimicis suis facta re-
 serare, pro quibus possunt per legum constitutiones percelli. In-
 ficit. n. illa confessio quæ primum Deo offertur tunc etiam
 sacerdoti qui pro delictis poenitentium precatorem accedit.

Vide

Vides quō hi doctores solenniſſimi non ſolum publi-
cæ ſed etiam priuatæ meminerint confeſſionis . Afferam
adhuc dicta doctorum tam latinorū quàm Græcorum de
priuata ſeu auriculari confeſſione loquentium . Ait namq;
Hiero. ſuper illud Eccleſiaſt. Si mordeat ſerpens in ſilen- Eccle. 10
tio. Si quem ſerpens diabolus occultè momorderit, et nul-
lo conſcio peccati ueneno eū infece- rit: Si tacuerit qui per-
cuſſus eſt, & non egerit pñiam, nec uulnus ſuum fratri et
magiſtro uoluerit confiteri: magiſter & frater qui linguā
habent ad curandum facile ei prodeſſe non poterunt . Et
Ambro. in pſal. 118. ſerm. 10. ſic ait: Qui iniquitates ſuas
dicit, iuſtificatur: qui autem iuſtificatur, non confunditur:
quia pudorem peccatorum matura confeſſione præuenit.
Rurſus idē de inſtitu. uirgi. ca. 4. Erroris (inquit) medici-
na confeſſio eſt. Et in lib. de paradifo, & recitatur de pœ-
ni. diſtin. 1. cap. non poteſt. Non poteſt quiſquam à pecca-
to iuſtificari, niſi peccatum ipſum antea fuerit confeſſus.
Vide ibidem cap. agite. cap. Voluiſſent. Ait quoque Ter-
tul. lib. de pœni. Confeſſio ſatiſfactionis conſilium eſt: diſ-
ſimulatio contumaciæ. Et infra. Si de exomologeſi retra-
ctas, gehennam in corde conſidera, quam tibi exomologe-
ſis extinguit. Et Augu. in lib. de uera pœni. cap. 10. Quē De penit.
pœnitet (inquit) pœniteat, & dolorē lachrymis oſtendat: diſt. 1. cap.
repreſentet uitam ſuam Deo per ſacerdotes: præueniat quem pœ-
iudicium Dei per confeſſionem. Præcepit enim dominus nitet.
mundandis, ut oſtenderent ora ſacerdotibus. Docens cor-
porali præſentia conſitenda eſſe peccata, non per nunciū,
nō per ſcriptum manifeſtanda, &c. Et Leo papa. Sufficit Ibidē cap.
(inquit) pœnitēti confeſſio, quæ primū domino offertur: ſufficit:
deinde ſacerdoti: qui pro delictis pœnitentium peccator

DE CONFESIONE

accedit. Cypria. quoq; Carthagen. episcopus ser. 5. de lapsis sic ait: Confiteantur singuli delictū suum, dum adhibet qui delinquit in seculo est: dum admitti cōfessio eius potest dum satisfactio & remissio facta per sacerdotes apud dominū grata est. Vide & eundem lib. 3. epist. 14. & 17.

Ab hac nostra sn̄a non dissident etiam doctores Graeci. Nam Chrysostr. in ser. de p̄n̄a & confes. to. 6. sic inquit. Confunderis & erubescis peccata tua effari: Atqui oportet maxime ēt apud hoīes ea dicere & inuulgare. Confessio. n. est peccare: non est confusio cōfiteri peccata. Non sufficiat dicere. Pētor sum: sed operapretium est & spectatum pētorū & delictorū reminisci. Quid aut de hac confessione dixerit Orige. habes artic. isto. Præterea auricularis confessionis meminit & ipse Basilius Magnus, Graecus etiam ipse, in regula de insitu. monachorum cap. 98. Et Grego. Nazianzenus in monodia, circa principium.

Huius quoque ritus meminit & Dionysius in epist. ad Demophilum monachum: quem quia quendam se sub sacerdote humiliantem, & cum uerecundia peccatorum remedia quærentem abiecerat, redarguit. Et Sosomenes dixit, discretum sacerdotem instituendum pro his confessionibus audiendis: ut secundum cuiusque culpā iniungatur p̄n̄a: ut habet hist. tripar. lib. 6. cap. 35. Arti. 6.

RHET. Credens se absolutum quantūcūq; cōtritiō deest, absolutus est, & efficax est absolutio. Absolutio enim est, non quia fit à quoquam: sed quia creditur, quia sola fides iustificat.

THEO. Ergo frustra promisit dominus potestatem absoluendi, dicens. Tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcūq; solueris super terram, erit solutum & in cœlis. Et iterum

Quæcunq; solueritis super terram, erunt soluta & in cœlis: si in fide pœnitentis, & non in absolutione sacerdotis consistat peccatorum remissio. Audi Hiero. super illo. *Matth. 16* *ibi dabo clauēs regni cœlorum.* Istum locum episcopi & presbyteri non intelligentes, aliquid sibi de supercilio phariseorum assumunt: ut uel damnent innocētes, uel soluere se noxios arbitrentur: cū apud Deū non sn̄a sacerdotū, sed reorum uita queritur. Si sacerdotis sn̄a non contritū soluere nequit, quō sola fides absoluit non contritum, contradicente uita? Attende quid subdat Hiero. Quō sacerdos Leuiticus non leprosum, aut mundum fecit, sed discretus: ita episcopus uel presbyter pro officio suo cū peccatorum audierit uarietates, scit qui ligandus sit, quiue soluedus. Preterea nō maioris erit uirtutis si sacerdos dicat cōfesso, ego absoluo te à peccatis tuis: quā si pronunciet salutationē angelicā: quia per te non absoluentis ptās. sed cōfitentis fides remissionē operatur delictorū. *Arti. 7.*

Solus Deus peccata remittere potest: ergo sacerdotes hoc non ualent. *R H E T.*

Negabant Nouatiani sacerdotem posse dimittere, saltem aliqua peccata, post reciduum. *THE Q.* Cōtra quos sic arguit Ambro. lib. 1. de pœni. cap. 7. Cur. Baptizatis, si per hominem peccata dimitti nō licet? In baptismo utique remissio oīum peccatorum est. Quid interest utrū per pñiam, an per lauacrum hoc ius sibi datum sacerdotes uendicēt? Vnū in utroq; ministerium est. Sed dices, quia in lauacro operatur mysteriorū gratia: quid in pñia? Nōne Dei nomen operatur? Quid ergo? Vbi uultis, uendicatis uobis Dei gratiam. Vbi uultis, repudiatis. Remittit itaque sacerdos peccata: sed ministerialiter per sacramenta: Deus au-

DE CONFESIONE

tem propria authoritate. Articulus. 8.

RHET. Omnis iustus habet clauē ligandi atq; soluendi: non itaq; solis sacerdotibus conuenit.

THEO. Error fuit Vualden. quem sopitum suscitauit Hieron. de Praga: quōd omnis iustus haberet potestātē clauium. Hic error damnatus est in concilio Auinionensi per Ioan. nem. xxij. Et in concilio Constantien. per Martinū. 5. Ali etiam Ambr. in lib. 1. de pñia cap. 11. ius ligandi atque soluēdi solis sacerdotibus est pmissum. Dicit quoq; glo. ord. Matt. 16. Datæ sunt clauē ecclesiæ episcopis & presby

Leuit. 13 ris. Nā et ueteris legis sacerdotes soli iudicabant inter le-

Deut. 27 pram & non lepram: In cuius signum dominus leprosus

Matt. 8. mundatos ad solos sacerdotes misit: Et Lazarum suscitatum dominus solui iussit per Apostolos: Solis enim sacer-

dotibus dominus hāc potestatem dedit. Dixit enim: Sicut

Ioan. 11. misit me pater, & ego mitto uos. Hæc cum dixisset in-

Ioan. 20. flauit, & dixit eis. Accipite spiritum sanctum: & quorum

remiseritis peccata, remittentur eis: quorum retinueritis,

retenta sunt. Hoc ipsum habet Ambr. & recitatur de pñia

ni. dist. 1. cap. uerbum Dei. & sup. ar. 2. Arti. 9.

RHET. Confessionem non uilipendimus: sed eam necessariam esse negamus.

THEO. Aequa ratione necessaria probatur medicina corporis & animæ: illam necessariā docet ratio naturalis: hanc

Ecclef. 38. ratio fide illustrata. De illa dicitur. Altissimus de terra

creauit medicinam: & uir sapiens nō abhorrebit eam. Et

rursus. Seipsum interimit, qui præcepta medici nō seruat.

Necessitatem autem confessionis docet ratio fidei. Naufragantibus enim in hoc mundo, de duobus remedijs prouidit dominus in suis sacramentis, sine quibus ueniā & gra-

tiam suam assequitur nemo. Lapsis ante baptisma subue-
nit regeneratio baptismalis in nouam uitã: Post baptisma
uerò delinquentibus pñæ dedit sacramentum, cuius pñæ
necessitatem insinuauit dominus dicēs: Nisi pñam habue Luc. 13.
ritis: omnes similiter peribitis. Pñæ autem sacramentum
confessionem complectitur: quam necessario præuã ostē-
dimus absolutioni, Confirmat hoc Augu. in lib. homilia= De pœni.
rum, homi. 49. Agite, inquit, pñam, qualis agitur in ec- dist. 1. cap.
clesia: ut oret pro uobis ecclesia. Nemo sibi dicat. Occul- agite.
tē ago: apud Deū ago: nouit Deus, qui mihi ignoscit, quia
in corde ago. Ergo sine causa dictum est: Quæ solueritis
in terra soluta erūt in coelo. Ergo sine causa sunt datæ cla
ues ecclesiæ Dei. frustramus euangelium Dei: frustramus
uerba Christi: si pmittimus uobis quod ille negat, nõne
uos decipimus? Articulus. 10.

Sufficit confiteri Deo: Non enim dominus RHET.
Magdalenam ad sacerdotes misit. Petri quoq; la
chrymas, nõ confessionē lego, ait Ambro. Præ
terea dicit Chrys. homi. 2. in Psal. 50. Peccata tua
dicito, ut deleas illa. Si confunderis alicui dicere
quia peccasti: dicito ea quotidie in aĩa tua. Non
dico ut confitearis conseruo tuo, ut exprobret:
Dicito Deo, qui curat ea. Lachrymæ lauant de-
lictum, quod pudet confiteri.

Argumentis tuis respondit August. arti. præcedenti. THEO.
Et hoc superaddimus. Magdalenam confiteri non oportet
peccata, quæ ante baptisma cõmiserat, cum baptisma
ianua sit sacramentorum.

Quis dubitat Petrum sua delicta cõfessum fuisse: quæ
tot lachrymis, tot quotidianis singultibus deplanxit? licet

DE CONFessione

eius non legatur confessio. Et minus rectè citas Ambrosium: Sic enim habet super Lucā, cap. 22. & recitatur de poeni. dist. 1. cap. Petrus. Petrus doluit et fleuit: quia errauit ut homo, nō inuenio quid dixerit: scio q̄ fleuit. Lachrymas eius lego: satisfactionem nō lego. Non est bonus electus ab authoritate negatiuè. Non inuenio quid dixit: ergo nihil dixit. Dolor enim tam uehementis natus magis erit producere cōfessionem, quā pudorem os recludentem, aut peccatum celantem. Chrys. quoq; nō de sacramentali locutus est confessione: sed de ea cuius meminit, sibi con-

Esa. 38.

sciens Ezechias rex: qui ait: Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ. De qua inquit & ipse

Psalms.

rex Dauid: Lauabo per singulas noctes lectum meum, utique peccata priora deplorans. Semel nanque sacerdoti confessa, denuo non sunt confitenda corā sacerdote: Corā Deo uerò crebrius sunt reuoluenda et deplangenda. Chrysostomus quoque sacerdoti peccata non esse cōfessenda non dixit, sed conseruo: ne scilicet exprobret. Absit ut sibi ipsi contradicat, qui etiam speciatim peccata sacerdoti docuit confitenda: ut habes ar. 5. huius.

Liquet ex his concinnatam assertionem eorum falsam esse, qui contendunt confessionem instituti esse humani et abrogatam apud Græcos per Nectarium episcopū Constantinopolitanum, ex hist. tripar. lib. 9. cap. 35. Nam Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, & alij Nectario posterioribus eam ex instituto diuino necessariam declarauerunt: ut habitū est in hoc titulo. Sed neque amicularis confessio apud Græcos per Nectarium abolita est: ut habitū est ex dictis Chrysostomi, Nectarij successoris. Verū modus quidam pñiæ imutatus uel prætermisus est. Si enim

facultatis non est unius episcopi abolere statutum uniuersalis ecclesie, minus autem diuinum.

DE SATISFACTIONE TIT. XVI.
ARTICVLVS. I.

ALiquas credimus esse, & iueniri apud patres satisfactiones, secundum canonum satisfactiones: Sed illas dicimus non ad remissionem peccatorum, nec iuris esse diuini. Sed sunt disciplina ecclesiastica, & ex causa institutæ, ne famosi peccatores statim admitterentur sine penitentia ad communionem. Non autem necessariae sunt ad culpam uel poenae remissionem. Nam ista remissio fit per Christum: non per nostra opera. RHET.

Nos fatemur praeter canonicas satisfactiones à patri THEO. bus institutas, quasdam iure diuino necessarias satisfactiones. Quod ut perspicuum fiat, operæ pretium est non ignorare ex delicto peccatorem & diuinam offensam incurere, & poenam aeternae mereri damnationis. De priori dicitur: Odio sunt Deo impius, & impietas eius. Et ibidem: Sapien. 14. Peruersae cogitationes separant à Deo. Et rursus in pro- Sapien. 1. uerbis dicitur. Abominabile Deo cor prauum. De altero uero dicitur: Clementia preparabit uitam, sectatio malorum mortem. Et iterum: Iniustitia mortis est acquisitio: Ibidem. Impij autem manibus & uerbis accersierunt illam. Et Iacobus ait: Peccatum cum consummatum fuerit, generat Iacob. 1. mortem. Et Paul. Stipendia peccati mors. Rursus idem Roma. 6. Apostolus inquit. Qui non obediunt Euangelio domini nostri Iesu Christi, poenas dabunt in interitu aeternas à facie domini. Offensa donatur in contritione, quando ex ini-